

PATVIRTINTA
Valstybės vaiko teisių apsaugos
ir įvaikinimo tarnybos
prie Socialinės apsaugos
ir darbo ministerijos
direktoriaus 2018 m. balandžio 17 d.
įsakymu Nr. BV-45

VALSTYBĖS VAIKO TEISIŲ APSAUGOS IR ĮVAIKINIMO TARNYBOS PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS TELŠIŲ APSKRITIES VAIKO TEISIŲ APSAUGOS SKYRIAUS NUOSTATAI

I. SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Tarnyba) Telšių apskrities vaiko teisių apsaugos skyriaus (toliau – Skyrius) nuostatai (toliau – šie nuostatai) reglamentuoja Skyriaus uždavinius, funkcijas, teises ir darbo organizavimą.

2. Skyriaus paskirtis – įgyvendinti vaiko teisių apsaugos politiką Telšių apskrityje esančių (Telšių rajono, Mažeikių rajono, Plungės rajono ir Rietavo rajono) savivaldybių teritorijose (toliau – savivaldybėse) bei dalyvauti formuojant valstybės politiką vaiko teisių apsaugos srityje.

3. Skyrius yra Tarnybos teritorinis struktūrinis padalinys. Skyriaus veiklą reglamentuojančius teisės aktus tvirtina Tarnybos direktorius.

4. Skyrius savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Europos Sąjungos teisės aktais, Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu (toliau – Civilinis kodeksas), Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksu (toliau – Civilinio proceso kodeksas), Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksu, Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu (toliau – Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymas), Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymu, kitais vaiko teisių apsaugą ir įvaikinimą reglamentuojančiais teisės aktais, Tarnybos direktoriaus įsakymais, šiais nuostatais.

5. Skyrius turi antspaudą su savo pavadinimu.

II. SKYRIUS SKYRIAUS UŽDAVINIAI IR FUNKCIJOS

6. Skyriaus pagrindiniai uždaviniai:

6.1. ginti ir užtikrinti vaiko teises ir atstovauti vaiko teisėms ir teisėtiems interesams savivaldybėse visą parą;

6.2. organizuoti vaiko globą (rūpybą) ir įvaikinimą, vykdyti globos (rūpybos) priežiūrą savivaldybėse;

6.3. bendradarbiauti ir teikti metodinę pagalbą bei siūlymus savivaldybių administracijoms dėl vaiko teisių apsaugos įgyvendinimo tobulinimo.

7. Skyrius, vykdydamas jam pavestus uždavinius, atlieka šias funkcijas:

7.1. užtikrina vaiko teisių gynimą ir apsaugą bei vaiko interesus savivaldybėse visą parą;

7.2. atstovauja vaiko teisėms ir teisėtiems interesams, išklauso vaiką, gebantį reikšti savo pažiūras tiesiogiai, o jeigu to padaryti neįmanoma, – per atstovą ir priima sprendimą, atsižvelgiant į vaiko norus, jeigu tai neprieštarauja paties vaiko interesams;

7.3. nustato teisės aktų nustatyta tvarka vaikus, kuriems reikalinga globa (rūpyba);

7.4. gavęs pranešimą apie galimą vaiko teisių pažeidimą imasi būtinų priemonių, siekiant užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus bei vaiko saugumą;

- 7.4.1. vertina vaiko situaciją, nustato grėsmės vaikui lygį;
- 7.4.2. įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka paima vaiką iš jo tėvų ar kitų atstovų pagal įstatymą, ar kitos jo buvimo vietos ir laikinai apgyvendina jį pas fizinį asmenį, budintį globotoją, šeimynoje arba socialinės globos įstaigoje, iki bus išspręsti vaiko gražinimo tėvams ar kitiems vaiko atstovams pagal įstatymą arba vaiko globos (rūpybos) nustatymo klausimai;
- 7.4.3. veikia kaip vaiko atstovas pagal įstatymą, kol šiam vaikui paskiriamas (laikinas arba nuolatinis) globėjas (rūpintojas);
- 7.4.4. gavus teismo leidimą iš jo tėvų ar kitų atstovų pagal įstatymą, teikia savivaldybės administracijai nurodymą dėl vaiko laikinojo globėjo (rūpintojo) parinkimo ir skyrimo;
- 7.4.5. organizuoja atvejo vadybininko paskyrimą, dalyvauja atvejo vadybos procese sudarant pagalbos planą bei pagal kompetenciją koordinuoja jo įgyvendinimą, atvejo vadybininkui kreipusis, teikia metodinę pagalbą;
- 7.4.6. organizuoja mobiliosios komandos veiklą intensyviai darbui su vaiku ir šeima;
- 7.4.7. kreipiasi į savivaldybės administracijos direktorių dėl vaiko laikinojo globėjo (rūpintojo) atleidimo ar nušalinimo nuo pareigų atlikimo;
- 7.4.8. organizuoja vaiko gražinimą į šeimą.
- 7.5. teikia savivaldybės administracijai teismo nutarties dėl vaiko nuolatinės globos (rūpybos) nustatymo, tęsimo, pasibaigimo, nuolatinio globėjo (rūpintojo) paskyrimo, atleidimo ar nušalinimo kopijas;
- 7.6. bendradarbiaudamas su globos centru ir atvejo vadybininku, vykdo vaiko globos (rūpybos) priežiūrą šeimose, šeimynose, globos centruose ir socialinės globos įstaigose;
- 7.7. vykdo globos centro veiklos kokybės priežiūrą;
- 7.8. organizuoja įvaikinimą apskrities teritorijoje;
- 7.9. kreipiasi į teismą su ieškiniu (pareiškimu) dėl:
 - 7.9.1. dėl vaiko atskyrimo nuo tėvų, laikino ar neterminuoto tėvų valdžios apribojimo, vaiko nuolatinės globos (rūpybos) nustatymo ir išlaikymo vaikui priteisimo ar vaiko atskyrimo nuo tėvų (tėvo ar motinos), vaiko atskyrimo nuo tėvų (tėvo ar motinos) panaikinimo;
 - 7.9.2. dėl leidimo paimti vaiką iš jo tėvų ar kitų vaiko atstovų pagal įstatymą;
 - 7.9.3. nepilnamečio santuokos pripažinimo negaliojančia, kai pažeistos jos sudarymo sąlygos;
 - 7.9.4. vaikui skirto išlaikymo panaudojimo ne vaiko interesams išieškojimo;
 - 7.9.5. nepilnamečio pripažinimo visiškai veiksniu (emancipuotu);
 - 7.9.6. nepilnamečio pripažinimo visiškai veiksniu panaikinimo;
 - 7.9.7. nepilnamečio nuo keturiolikos iki aštuoniolikos metų teisės savarankiškai disponuoti savo pajamomis bei turtu apribojimo arba atėmimo;
 - 7.9.8. teismo vienam iš sutuoktinių duoto leidimo atlikti tam tikrus veiksmus pakeitimo ar panaikinimo;
 - 7.9.9. vaiko tėvų (ar vieno iš jų) nušalinimo nuo savo nepilnamečiam vaikui priklausančio turto netinkamo tvarkymo, kai daroma žala vaiko turtiniams interesams;
 - 7.9.10. išlaikymo vaikui priteisimo, taip pat priteisto vaikui išlaikymo dydžio ir formos pakeitimo;
 - 7.9.11. dėl *ad hoc* globėjo, kuris atstovautų vaikui sprendžiant konkretų ginčą, kilus vaiko ir jo tėvų (globėjo, rūpintojo) interesų konfliktui arba vaiko tėvų tarpusavio interesų konfliktui (Civilinio kodekso 3.163 straipsnio 3 dalis), skyrimo;
 - 7.9.12. vaiko kilmės iš motinos (motinystės) ar tėvystės nustatymo;
 - 7.9.13. vaiko nuolatinio globėjo (rūpintojo) atleidimo iš pareigų, taip pat dėl vaiko nuolatinio globėjo (rūpintojo) nušalinimo nuo pareigų;
- 7.10. dalyvauja teismo posėdžiuose ir (ar) teikia teismui išvadas bylose dėl:
 - 7.10.1. ar nepažeidžiamos nepilnamečių ir jų vaikų teisės bei teisėti interesai, sprendžiant klausimą dėl santuokos pripažinimo negaliojančia, kai vienas ar abu sutuoktiniai yra nepilnamečiai;
 - 7.10.2. ar nepažeidžiamos vaikų teisės, sprendžiant klausimą dėl sutuoktinių, turinčių bendrų nepilnamečių vaikų, gyvenimo skyrium;

- 7.10.3. nacionalinio įvaikinimo;
- 7.10.4. nepilnamečio pripažinimo visiškai veiksniu (emancipuotu), kai nagrinėjamas pareiškimas dėl nepilnamečio pripažinimo visiškai veiksniu (emancipuotu);
- 7.10.5. ar tikslinga sumažinti santuokinį amžių ir ar tai atitinka nepilnamečio interesus, sprendžiant klausimą dėl santuokinio amžiaus sumažinimo;
- 7.10.6. tėvystės (motinystės) nugincijimo, tėvystės nustatymo;
- 7.10.7. vaiko gyvenamosios vietos nustatymo ir bendravimo su vaiku tvarkos nustatymo;
- 7.10.8. nuolatinės globos (rūpybos) vaikui nustatymo ir vaiko nuolatinio globėjo (rūpintojo) paskyrimo;
- 7.10.9. kitais teisės aktuose nustatytais atvejais ar teismo sprendimu;
- 7.11. Civilinio proceso kodekse nustatytais atvejais dalyvauja nepilnamečio liudytojo, jaunesnio kaip šešiolikos metų, o teismo nuožiūra – jaunesnio kaip aštuoniolikos metų, apklausoje;
- 7.12. duoda sutikimą rūpinamam nepilnamečiui, sulaukusiam 16 metų, gyventi skyrium nuo rūpintojo;
- 7.13. organizuoja vaiko, kurio tėvai yra nežinomi, arba vaiko, kurio tėvai to padaryti negali, gimimo registravimą, suteikia vaikui vardą ir pavardę;
- 7.14. išduoda vaiko globėjo (rūpintojo) atstovavimo teisę patvirtinančią pažymą;
- 7.15. sudaro šalių tarpusavio susitarimu (išskyrus tuos, kuriuos pagal įstatymus gali spręsti tik teismas) tėvų, artimųjų giminaičių bendravimo su vaikais, vaikaičiais tvarką;
- 7.16. pagal kompetenciją teikia tėvui ar motinai informaciją apie vaiką, negyvenantį kartu su jais ar globojamą (rūpinamą), išskyrus atvejus, kai yra grėsmė vaiko sveikatai ar gyvybei iš tėvo ar motinos pusės bei kitais įstatymų nustatytais atvejais;
- 7.17. išduoda teisės aktų nustatyta tvarka tarpininkavimo dokumentus dėl prašymo išduoti (pakeisti) asmens dokumentą;
- 7.18. dalyvauja vykdymo procese, vykdant neturtinio pobūdžio sprendimus vaiko atžvilgiu;
- 7.19. teikia teismui duomenis apie vaiko tėvus nagrinėjant bylas dėl leidimo sudaryti sandorius, susijusius su nepilnamečio (įskaitant globojamo (rūpinamo) vaiko) turtu, ar dėl leidimo perleisti nuosavybės teisę į šeimos turtą, šeimos turtą įkeisti ar kitaip suvaržyti teises į jį išdavimo;
- 7.20. pagal kompetenciją dalyvauja baudžiamajame procese:
 - 7.20.1. atstovauja nepilnamečio liudytojo, nukentėjusiojo, įtariamojo / kaltinamojo / nuteistojo interesams (vaiko atstovas pagal įstatymą), kai nepilnamečio atstovo pagal įstatymą dalyvavimas baudžiamajame procese pripažintas prieštaraujančiu nepilnamečio asmens interesams;
 - 7.20.2. dalyvauja taikant procesines prievartos priemones, kai procesinių prievartos priemonių taikymo vietoje yra nepilnamečių;
 - 7.20.3. dalyvauja jaunesnio kaip aštuoniolikos metų liudytojo, nukentėjusiojo ar įtariamojo apklausoje ikiteisminio tyrimo metu;
 - 7.20.4. dalyvauja jaunesnio kaip aštuoniolikos metų liudytojo, nukentėjusiojo ar kaltinamojo apklausoje, nagrinėjant baudžiamąją bylą teisme;
 - 7.20.5. ikiteisminio tyrimo pareigūno ar prokuroro prašymu teikia informaciją apie nepilnamečio gyvenimo ir auklėjimo sąlygas;
- 7.21. atlieka fizinio asmens pradinį įvertinimą apie jo tinkamumą (netinkamumą) tapti globėju (rūpintoju), budinčiu globotoju ar tėviu (įmote), priimti vaikų globos institucijoje arba šeimynoje globojamą (rūpinamą) vaiką laikinai svečiuotis;
- 7.22. tvarko galimų įvaikinti vaikų ir norinčių įvaikinti vaikus asmenų bylas;
- 7.23. teisės aktų nustatyta tvarka teikia išvadas dėl minimalios ir vidutinės priežiūros priemonių vaikui skyrimo, pratęsimo, pakeitimo ar panaikinimo;
- 7.24. registruoja ir kaupia Socialinės paramos šeimai informacinėje sistemoje (SPIS) duomenis apie taikytas vaiko teisių ir teisėtų interesų užtikrinimo priemones, kurias nurodo informacinės sistemos nuostatai;
- 7.25. dalyvauja tarybų, komisijų ir darbo grupių, susijusių su vaiko teisių apsauga, veikloje;
- 7.26. rengia ataskaitas apie vaiko teisių apsaugos įgyvendinimą jam priskirtoje teritorijoje;

7.27. gavus informaciją apie nuo prekybos žmonėmis nukentėjusius vaikus, pagal kompetenciją imasi teisės aktuose numatytų veiksmų;

7.28. bendradarbiauja su savivaldybės administracija, valstybės ir savivaldybių įstaigomis, nevyriausybinėmis organizacijomis, sprendžiant su vaiko teisių apsauga susijusius klausimus;

7.29. valdo informaciją apie vaiko teisių apsaugos būklę savivaldybėse ir teikia metodinę pagalbą bei siūlymus savivaldybių administracijoms dėl vaiko teisių apsaugos įgyvendinimo tobulinimo;

7.30. organizuoja visuomenės švietimą vaiko teisių apsaugos klausimais savivaldybėse;

7.31. dalyvauja savivaldybių administracijų, valstybės ir savivaldybės įstaigų, nevyriausybinių organizacijų, bendruomenių organizuojamuose pasitarimuose vaiko teisių apsaugos klausimais, organizuoja pasitarimus;

7.32. konsultuoja vaikus, tėvus, globėjus (rūpintojus), tėvus, švietimo, socialinius darbuotojus, kitus fizinius bei juridinius asmenis vaiko teisių apsaugos ir gynimo klausimais;

7.33. nagrinėja fizinių ir juridinių asmenų prašymus, skundus, susijusius su vaiko teisių apsauga, gynimu, imasi reikiamų priemonių, kad būtų išspręsti juose keliami klausimai;

7.34. vykdo kitas įstatymuose, kituose teisės aktuose nustatytas funkcijas.

III. SKYRIUS SKYRIAUS TEISĖS

8. Skyrius turi šias teises:

8.1. neatlygintinai gauti iš valstybės, savivaldybių institucijų ir įstaigų bei nevyriausybinių organizacijų informaciją apie vaiką ir šeimą;

8.2. neatlygintinai gauti savo funkcijoms vykdyti būtinus Administracinių nusižengimų registro, Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybiniu socialiniu draudimu ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registro, kitų valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų, įmonių tvarkomus valstybės registrų (kadastrų), žinybinių registrų, klasifikatorių, informacinių sistemų, duomenų rinkmenų duomenis, nepaisant jų pateikimo formos ir būdo, jeigu to reikia vaiko teisėms bei teisėtiems interesams užtikrinti;

8.3. kai yra tarnybinis būtinumas, neatlygintinai gauti iš sveikatos priežiūros įstaigos (pirminės sveikatos priežiūros įstaigos, kurioje asmuo yra prisirašęs) išvadą dėl vieno iš tėvų (ar abiejų tėvų) sveikatos būklės, ar jų sveikatos būklė leidžia pasirūpinti vaikais;

8.4. kai yra tarnybinis būtinumas, neatlygintinai gauti iš Informatikos ir ryšių departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Įtariamųjų, kaltinamųjų ir nuteistųjų registre tvarkomą informaciją apie vaiko tėvų, kitų jo atstovų pagal įstatymą bei kartu su vaiku gyvenančių asmenų duomenis, įskaitant ypatingus asmens duomenis;

8.5. gauti iš teisėsaugos institucijų visą reikiamą informaciją apie girtaujančius, vartojančius narkotines, psichotropines ar kitas psichiką veikiančias medžiagas, valkataujančius, patyrusius fizinį, seksualinį ar emocinį smurtą, turinčius galiojančias administracines nuobaudas vaikus;

8.6. gauti iš teisėsaugos institucijų visą reikiamą informaciją apie vaiko tėvus, kitus įstatyminius jo atstovus: girtaujančius, vartojančius narkotines, psichotropines ar kitas psichiką veikiančias medžiagas, valkataujančius, smurtaujančius, turinčius galiojančias administracines nuobaudas ir teistumą;

8.7. susipažinti su sveikatos priežiūros įstaigų turimą informacija apie nepilnamečių sveikatą, nėštumą, gimdymą, apie vaikus, patyrusius smurtą, vaikų savižudybes, taip pat vaiko tėvų, įvaikintojų, būsimųjų globėjų (rūpintojų) sveikatą;

8.8. lankytis šeimose, globos centruose, vaikų globos institucijose, šeimynose, švietimo, asmens sveikatos priežiūros, socialinių paslaugų, teisėsaugos ir kitose įstaigose, nevyriausybinesse organizacijose, kurių darbas yra susijęs su vaikų auklėjimu, mokymu, priežiūra ar jų saugumo užtikrinimu;

8.9. nagrinėjant problemas, susijusias su vaiko teisių pažeidimu, pasitelkti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, taip pat nevyriausybinių organizacijų atstovus, suderinus su jų vadovais;

8.10. pagal kompetenciją organizuoti konferencijas, seminarus, kitus renginius;

8.11. kreiptis įstatymų nustatytais atvejais į žurnalistų etikos inspektorius dėl viešosios informacijos priskyrimo informacijos, kuri daro neigiamą poveikį nepilnamečiui, kategorijai;

8.12. Skyrius turi ir kitų teisių, kurias jam nustato įstatymai ir kiti teisės aktai.

IV. SKYRIUS SKYRIAUS DARBO ORGANIZAVIMAS

9. Skyriui vadovauja Skyriaus vedėjas, jį Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo nustatyta tvarka skiria į pareigas ir atleidžia iš jų Tarnybos direktorius.

10. Skyriaus vedėjas tiesiogiai pavaldus Tarnybos direktoriui.

11. Skyriaus vedėjas:

11.1. organizuoja nepertraukiamą (visą parą) Skyriaus darbą savivaldybėse, kad būtų pasiekti Skyriaus uždaviniai ir atliekamos Skyriui nustatytos funkcijos;

11.2. atsako už Skyriaus veiklą, tinkamą funkcijų atlikimą ir veiklos kontrolę;

11.3. pagal Tarnybos direktoriaus suteiktą įgaliojimą priima įsakymus, organizuoja ir kontroliuoja jų vykdymą;

11.4. vykdo Tarnybos direktoriaus pavedimus, atlieka kitas įstatymuose, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimuose, įsakymuose jam pavestas funkcijas.

12. Laikinai nesant (ligos, atostogų, komandiruotės ir kitais atvejais), jo funkcijas atlieka vyresnysis patarėjas.

V. SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

13. Skyriaus valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis, pažeidę šių Nuostatų reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

14. Šie nuostatai gali būti keičiami ir (arba) pildomi Tarnybos direktoriaus įsakymu.
